

4 Νοεμβρίου 1914

Οι κυρίαρχοι των θαλασσών

Πριν να ξεσπάσει ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος, οι κεντρικές αυτοκρατορίες (Γερμανία και Αυστροουγγαρία) βρίσκονταν σε καλύτερη μοίρα από την Αντάντ. Οι συνθήκες που υπήρχαν, τους εξασφάλιζαν μια εδαφική συνοχή από τη Βόρεια θάλασσα ως τη Μεσόγειο, καθώς είχαν σύμμαχο την Ιταλία, και από τον Ατλαντικό ως την Ασία, καθώς είχαν σύμμαχο τη Ρουμανία κι υπολόγιζαν στην αντισερβική βουλγαρική πολιτική και στη βοήθεια της Τουρκίας. Με την Αγγλία ουδέτερη και τις συμμάχους Γαλλία, Ρωσία και Σερβία να απέχουν εκτάσεις ολόκληρες μεταξύ τους, ο πόλεμος έδειχνε πως θα διαρκούσε ελάχιστα.

Η ανατροπή των δεδομένων ήταν οδυνηρή. Από την πρώτη μέρα, η Αγγλία μπήκε στον πόλεμο, στο πλάι της Γαλλίας. Η Ιταλία και η Ρουμανία θυμήθηκαν πως έπρεπε να μείνουν ουδέτερες, η Βουλγαρία δεν έλεγε να κινηθεί και η Τουρκία αργούσε. Εκδηλώθηκε, τελικά, υπέρ της Γερμανίας, τον Δεκέμβριο του 1914. Όμως, οι Σέρβοι αποδείχτηκαν σκληρό καρύδι για τους Αυστριακούς που φαντάζονταν περίπατο ως το Βελιγράδι. Και ο κεραυνοβόλος πόλεμος των Γερμανών μετατράπηκε σε πόλεμο χαρακωμάτων ([βλ. 13.9.1914](#)) που όριζαν τα σύνορα της φάκας, στην οποία είχαν εμπλακεί. Ένα παράθυρο τους έμενε ανοιχτό: Η Βόρεια θάλασσα κι ο Ατλαντικός. Τότε ήταν που οι Άγγλοι θυμήθηκαν τη δοκιμασμένη τους πρακτική εναντίον του Ναπολέοντα: Τον ναυτικό αποκλεισμό. Αναγγέλθηκε στις 29 Οκτωβρίου. Η Γαλλία μπήκε στο παιχνίδι στις 4 Νοεμβρίου 1914.

Ο οικονομικός αποκλεισμός των κεντρικών αυτοκρατοριών άρχισε να ισχύει, στην πράξη, από τις 5 Νοεμβρίου. Τα γερμανικά εμπορικά πλοία ακινητοποιήθηκαν στα λιμάνια. Η Γερμανία αποκόπηκε από την παγκόσμια αγορά κι έχασε οριστικά όλες τις αποικίες της, καθώς δεν μπορούσε να τις υπερασπιστεί. Ως τον Δεκέμβριο, οι Γερμανοί έχασαν τη Σαμόα (κυριεύτηκε από τη Ν. Ζηλανδία), τη Νέα Γουινέα και τα γύρω νησιά (Αυστραλία), τις άλλες κτήσεις στον Ειρηνικό (Ιαπωνία) και το Τόγκο στην Αφρική (Αγγλία). Στα 1915, η Νοτιοαφρικανική Ένωση κυριεύσε τις γερμανικές κτήσεις στη ΝΔ Αφρική, ενώ, το 1916, χάθηκε και το Καμερούν. Αντίθετα, τα κατά της Αγγλίας χωριστικά κινήματα κατεστάλησαν στην Αφρική το 1914, στις Ινδίες το 1915 και στην Ιρλανδία το 1916.

Η γερμανική αντίδραση ήρθε αδυσώπητη. Ένας τεράστιος στόλος από υποβρύχια, που ναυπηγήθηκαν μεθοδικά τα προηγούμενα χρόνια, αναπτύχθηκε γύρω από την Αγγλία και την Ιρλανδία. Στο τρίμηνο 15 Φεβρουαρίου 15 Μαΐου 1915, βυθίστηκαν 111 αγγλικά πλοία, παρασέρνοντας στο βυθό ναυτικούς και επιβάτες. Ανάμεσα στα θύματα του υποβρυχιακού πολέμου και το υπερωκεάνιο Λουζιτάνια που βυθίστηκε στις 7 Μαΐου. Όμως, από τους 1198 νεκρούς της τραγωδίας του Λουζιτάνια, οι 124 ήταν Αμερικανοί πολίτες. Ο σάλος που ξεσηκώθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες, δεν καταλάγιασε με τη γερμανική δήλωση ότι στο εξής θα χτυπούσε μόνο φορτηγά. Η πρώτη αμερικανική αντίδραση ήταν να σπάσει τον αποκλεισμό, τροφοδοτώντας την Αγγλία. Η δεύτερη, ήταν να μπουν οι ΗΠΑ στον πόλεμο (5.4.1917).

Είχαν προηγηθεί πολλά: Πρώτα η Ιταλία (23.5.1915) κι έπειτα η Ρουμανία (το 1916) κηρύχτηκαν υπέρ της Αντάντ, ενώ η ελληνική συμμετοχή (1917) αντιστάθμισε τη βουλγαρική κήρυξη πολέμου κατά της Σερβίας (Οκτώβριος του 1915). Τίποτα δεν προοιωνιζόταν καλό για τις κεντρικές αυτοκρατορίες. Και όχι μόνο γι' αυτές.

1650: Γεννιέται στη Χάγη ο Γουλιέλμος της Οράγκης, κυβερνήτης των Κάτω Χωρών και μετέπειτα βασιλιάς της Αγγλίας Γουλιέλμος Γ'. Ανέβηκε στο θρόνο το 1689, κυρίευσε την Ιρλανδία και επέβαλε στην Οθωμανική αυτοκρατορία το καθεστώς της διαμεσολάβησης (συνθήκη του Κάρλοβιτς, 1699), που, μέσω των Αμερικανών, για την Τουρκία και όχι μόνο, ισχύει ακόμη.

1842: Ο 16ος πρόεδρος των ΗΠΑ, Αβραάμ Λίνκολν, παντρεύεται την Μαίρη Τοντ στο Σπρίγκφιλντ.

1911: Λήγει το «επεισόδιο του Αγαδίρ» με τη Γαλλία και τη Γερμανία να τα βρίσκουν για το Μαρόκο. Η Γερμανία αναγνωρίζει τη γαλλική κυριαρχία με αντάλλαγμα ένα κομμάτι από το Γαλλικό Κονγκό!

1918: Στη λήξη του Α' Παγκόσμιου πολέμου, οι δυνάμεις της Αντάντ συμφωνούν στην κατάπαυση του πυρός στη Γερμανία, βασισμένες στα «Δεκατέσσερα Σημεία» του Αμερικανού προέδρου Ουίλσον.

1942: Αρχίζει η αποχώρηση του Άφρικα Κορπ από το χωριό Ελ Αλαμείν.

1952: Εκλέγεται πρόεδρος των ΗΠΑ ο Ντουάιτ Ντ. Αϊζενχάουερ.

1956: Σοβιετικά στρατεύματα φτάνουν στην Ουγγαρία για να καταστείλουν την εξέγερση στη χώρα. Ο πρωθυπουργός Ίμρε Νάγκι αντικαθίσταται από τον Γιάνος Καντάρ.

1979: Μαχητές του Ιράν κυριεύουν την αμερικανική πρεσβεία στην Τεχεράνη και

συλλαμβάνουν 90 ομήρους. Οι 52 από αυτούς έμειναν αιχμάλωτοι για 444 μέρες.

1992: Με 319 ψήφους υπέρ και 316 κατά, το αγγλικό κοινοβούλιο λέει «ναι» στη συνθήκη του Μάαστριχτ βγάζοντας τους Ευρωπαίους από ένα μεγάλο δίλημμα.

1995: Ο Γιγκάλ Αμίρ δολοφονεί τον πρωθυπουργό του Ισραήλ Γιτζάκ Ράμπιν, ο οποίος έφευγε από ειρηνικό ράλι αυτοκινήτων στο Τελ Αβίβ. Ο δολοφόνος υποστήριξε ότι εκτέλεσε θεϊκή εντολή.

2004: Αμέσως μετά την επανεκλογή του, ο πρόεδρος των ΗΠΑ, Τζορτζ Μπους γιος, αναγνωρίζει το κράτος των Σκοπίων με το όνομα Δημοκρατία της Μακεδονίας.

2008: Συγκεντρώνοντας υπερδιπλάσιους του αντιπάλου του, Τζο Μακέιν, εκλέκτορες, ο υποψήφιος των δημοκρατικών, Μπάρακ Ομπάμα, γίνεται ο πρώτος μαύρος πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών.

αυτόματο πυροβόλο που πήρε το όνομά του.

1922: Στην Αίγυπτο, ο Άγγλος αρχαιολόγος Χάουαρντ Κάρτερ ανακαλύπτει τα πρώτα αρχαιολογικά ίχνη, τα οποία αργότερα αποδείχτηκε ότι ανήκαν στον τάφο του Φαραώ Τουταγχαμών στην Κοιλάδα των βασιλέων.

1946: Ιδρύεται η UNESCO (Εκπαιδευτικός, Επιστημονικός και Πολιτιστικός Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών).